

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky

Věstník literární

Časopis pro pěstování matematiky a fysiky, Vol. 37 (1908), No. 3, 286--287

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/122972>

Terms of use:

© Union of Czech Mathematicians and Physicists, 1908

Institute of Mathematics of the Academy of Sciences of the Czech Republic provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This paper has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://project.dml.cz>

Věstník literární.

Recenze knih.

Eukleidovy základy. (*Elementa.*) Přeložil *Frant. Servít*, profesor českého gymnasia vinohradského. V Praze, nákladem Jednoty č. math., r. 1907. Stran 314.

Jest zajisté zbytečno na tomto místě zmiňovati se o fundamentálním významu Eukleidových elementů, nejznamenitějšího mathematického díla starověku a na kterém at přímo či nepřímou založeny jsou všechny učebnice elementární geometrie. Vzhledem k velikému významu toho díla jest zcela na místě, že i české literatuře dostalo se jeho překladu. Bude to zajisté vítanou knihou pro naše matematiky; četba její jest nejenom vysoce zajímavou pro poznání kultury starověku, osvětlujíc mathematickému čtenáři její výši mnohem lépe a určitěji, nežli spisy klasiků nematických, zůstává i nyní ještě četbou věcně velmi poučnou i pro učícího i pro učícího se. Z té příčiny odporučuji co nejvřeleji tuto knihu zvláště učitelům matematiky a studujícím na středních školách.

Pan professor Servít, který se pro jednotlivce neobyčejně obtížného úkolu podjal, za práci a vzácnou péči, jakou překladu věnoval, získal si nároky na vděčnost nynější i budoucí generace české.

Překlad vycházel původně po částech několik let v programu gymnasia vinohradského; i bylo tak usnadněno Jednotě mathematické vydání tohoto díla, neboť některá vydání (zejména za sazbu) Jednotě odpadla. Jak by takovýmto způsobem, jenž zasluhuje nápodobení, dala se umožniti vydání spisů zejména překladů vynikajících spisů (vydaných původně v jazycích těžko přístupných, jako jest již nyní latina a řečtina), na jichž vydání následkem velké nákladnosti nelze jinak pomýšleti!

Co se podrobného posouzení tkne, odkazují k referátům dřívějším prof. J. Bezdíčka (Časopis roč. 33., str. 156, roč. 34., str. 248.)*.

r.

Журналъ Русскаго Физико-химическаго Общества при Императорскомъ С.-Петербургомъ Университетѣ. Физическій отдѣлъ. Редакторъ: В. К. Лебединскій. (Цена 5 rublů ročně.)

*) Chci jenom poznamenati, že překlad slova *αἰτήματα* slovem »úkoly prvotné« (nadpis druhého odstavce knihy první, str. 2) není vhodný. Že se nejedná o úkoly, jest patrné ku př. ze čtvrtého *αἰτήμα*, které v překladu zní: »A že všechny pravé úhly sobě rovny jsou«. Vhodnější nadpis by byl »postuláty«, neboť výroky v odstavci uvedené jsou postuláty, z nichž pátý jest právě onen slavný postulát o rovnoběžkách charakterisující t. zv. geometrii Euklidovskou. Ovšem vyžadovalo by se v překladu, aby i v prvních třech výrocih byla zachována forma postulátů, jako tomu jest v originále.

Fyzikální oddělení *Žurnálu ruské fyzikálně-chemické společnosti* v Petrohradě jest nejpřednější a snad jediný v pravdě vědecký, samostatnému fyzikálnímu badání sloužící časopis ruský. Jest vydáván fyzikální sekci ruské fyzikálně-chemické společnosti jako naprosto samostatný časopis. Jeho originální pojednání, pocházející z per profesorů Chvolsona, Gezechusa, Borgmana, Geršuna, Jegorova, Korolkova, jakož i soukromých docentů Bulgakova, Weinberga, Lermantova a j. jsou velmi často na Západě citována a známé Beiblätter o nich pravidelně referují.

Žurnál dělí se na dvě části. Prvá přináší originální články vědecké a zprávy o schůzích společnosti, jež jsou vedle záležitostí spolkových vyplněny především diskussí otázek vědeckých, jimiž členové společnosti se právě zabývají a o nichž ve schůzích referují.

Část druhá, samostatně paginovaná, jest věnována soustavným obzorům po současném fyzikálním badání v jeho nejzajímavějších problémech, dále referátům, bibliografii jakož i otázkám laboratorní praxe. Od r. 1906 vydává se tato druhá část též samostatně pod titulem *Вопросы физики* (Otázky fysiky) za předplatné 2 rublů s úmyslem, fysiku jaksi popularisovati.

Upozorňujeme čtenáře *Časopisu* a členy *Jednoty Č. M.* na tento časopis s ohledem na jeho důležitost hlavně proto, že počínajíc svazkem 39. a rokem 1907 jest volně přístupen v knihovně *Jednoty Č. M.*, kteráž v uplynulém právě roce vešla ve vzájemnou výměnu svých publikací s jmenovanou ruskou vědeckou společností.

Dr. Posejpal.

Čtvrtý internacionální mathematický kongress pod patronátem J. V. italského krále.

Redakci „Časopisu“ byl zaslán od pořadatelstva čtvrtého math. kongressu v Římě přípis obsahující předběžný program kongressu jakož i některé podrobnosti kongressu se týkající se žádostí o uveřejnění v „Časopise“. Odkazuje ku dřívější zprávě o sjezdu v Časopise uveřejněné (ročník 36., str. 391) vyjímám z přípisu toto:

Program sjezdu. V neděli 5. dubna v 9 $\frac{1}{2}$ h. večer. Uvítání účastníků v „aula magna“ university rektorem.

V pondělí 6. dubna, ráno v 10 h. Zahájení kongressu na Kapitulu v sále „Horaciů a Kuriaciů“. **Odpoledne ve 3 hod.** Všeobecná schůze. Volba předsedy. Zpráva o výsledku vypsání ceny na „Medaglia Guccia“. **První a druhá přednáška.**

V úterý 7. dubna, ráno v 9 h. Utvoření sekci; schůze sekci. **Odpoledne v 3 $\frac{1}{2}$ h.** Všeobecná schůze. **Třetí a čtvrtá přednáška.**